

علی شریعتی است؛ مردی که در روزگار خود هم خواهان آرمان‌های اسلامی بودند و هم جنبش‌های چپ آن روز حرکت کنند. سال‌ها از مردی که توانست بین اسلام و مفاهیم مطرح در حالا برخی از آنها که روزگاری شریعتی را قهرمان است که بر او می‌شورند؛ روشنفکرانی که سعی

دارند از آرای او اعلام برائت کنند. از پایگاه فکری آنها که صرف نظر کنیم، نقدشان به کارکردی است که شریعتی از دین گرفت و سعی کرد تا مفاهیم غربی را در قالب دین به توده عرضه کند. از این رو، هم مورد شماتت سنتی‌های مذهبی قرار گرفت و هم حالا مورد نقد روشنفکرانی قرار گرفته که هم آن‌سوی مرزها هستند و هم این‌سوی مرز. تفکرات ضدامپریالیستی و غرب‌ستیزی شریعتی اما در روزگار بعد از خود گویا

توانسته دل جریانی را بر بارید که روزگاری در نقطه مقابل او قرار داشت؛ جریان تندرویی که از دل شکاف و شکست محافظه‌کاری پا به عرصه گذاشت و در جست‌وجو بود تا با پیوندزدن خود به مفاهیم اولیه انقلاب، برای خود پایگاهی پیدا کند و چه پایگاهی مناسب‌تر از خشم شریعتی به غرب و غرب‌ستیزی او. دیدگاه عباس عبدی و فرشاد مومنی را در این باره جویا شدیم.

مایز روشنفکر و دانشمند

اما درباره اینکه افکار شریعتی در حال تبدیل شدن به پایگاه گفتمانی جریان راست است هم باید گفت که در مبارزه سیاسی هرکس سعی دارد منابع تاریخی را مصادره به مطلوب کند. این هم منحصر به جریان راست نیست، بلکه همه جریان‌ها را شامل می‌شود. هر گروهی سعی می‌کند از منابع تاریخی نزدیک به افکار و عقاید خود استفاده کند و به بیان دیگر آن را مصادره به مطلوب کند. بنابراین منحصر و محکوم کردن این رویه فقط برای یک گروه نادرست است؛ درباره مرحوم مصدق و فاطمی هم همین‌طور است. دیدیم که در زمان احمدی‌نژاد سعی کردند همسر دکتر فاطمی را نزدیک به جریان خود نشان دهند، وگرنه فاطمی چه ارتباطی به آن جریان داشت؟ درباره مصدق هم همین وضعیت به نحو دیگری حاکم است. این کار اما باعث می‌شود منابع تاریخی به دلیل استحصال بی‌رویه برای مبارزه روز سیاسی مستهلک شوند، متأسفانه این نقیصه در همه جریان‌ها هم وجود دارد. حتی دیده می‌شود که برخی گروه‌ها منابعی را که در زمان خودشان با یکدیگر در تضاد قرار داشتند، همان‌ها را هم‌زمان مصادره به مطلوب می‌کنند، اما این شیوه درستی نیست، زیرا نیروهایی که در وضعیت فعلی قوی نیستند و سرمایه وجودیشان کم است، می‌خواهند از زمین تاریخی کشور منابعی را برای خود استحصال کنند. مانند ماجرای مفت‌خوری از استحصال نفت و رانتی که در این زمینه وجود دارد. افرادی را می‌شناسیم که در زمان حیات یک روشنفکر،

عبدی
مند» و «روشنفکر» باید یک دانشمند قانون‌جاذبه‌ساز تا وقتی به دلیل کشف چ‌گاه کهنه نمی‌شود، چون ت‌های بیرونی است که در داشته، اما کشف نشده بود. این‌ها تا زمانی که آن قانون‌سازان آن دانشمند هم نو فکر ناظر به زمان و مکان و این‌رو شخص روشنفکر نیز مختلفی را پشت‌سر بگذارد، ل تغییر است. وقتی ما از م، از کدام آل احمد حرف می‌در میقات» و غربزدگی وقتی درباره شریعتی حرف می‌باشیم که سخنان او ان و کنش‌ها و واکنش‌های ده است. اندیشه روشنفکر نیست که بگوییم همیشه اگر مرحوم شریعتی زنده ول انقلاب را درک می‌کرد، ی نسبت به آنچه در گذشته

چرا خودزنی؟

فرشاد مومنی

در نهایت اختصار می‌توانم بگویم که این یک سنت غم‌انگیز در کل کشورهای در حال توسعه است که وقتی یک حرکت اجتماعی فراگیر صورت می‌گیرد (معمولاً در کشورهای در حال توسعه نیمه دوم قرن بیستم عنوان حرکت‌های آزادیبخش به خود گرفته است) به اعتبار اینکه آمادگی‌های کافی - چه از نظر نرم‌افزاری و چه سازماندهی - فراهم نمی‌شود، در تحقق بخشی از اهداف خود ناموفق می‌شوند و چون درک روش‌مند و اصولی از چرایی و چگونگی این عدم موفقیت ندارند، شروع می‌کنند به خودزنی و در این خودزنی اتفاقاً مهم‌ترین تکیه‌گاه میراث هویتی و فکری خود را هدف قرار می‌دهند. من شخصا چنین کسانی را روشنفکر به معنای دقیق کلمه نمی‌شناسم. واقعیت این است که آن اتهامات و انتقاداتی که از میرزاتقی‌خان امیرکبیر تا دکتر محمد مصدق تا شریعتی و بهشتی با آن روبه‌رو شده‌اند به این علت است که فهم کارشناسی و روش‌مند و برخورد واقع‌بینانه با ریشه‌های آن عدم موفقیت صورت نگرفته است. این خودزنی‌ها نه تنها ضرورتی ندارد بلکه عملاً در جهت تخریب احساس تعلق به جامعه و تضییع هویت ملی و انگیزه‌های اصلاحی عمل می‌کند.

میراثی بسیار ارزشمند است که هر زمان که بخواید به تعبیر دکتر شریعتی ایده «بازگشت به خویشتن» که یک برخورد فعال و متکی به خود و به معنای دقیق روشنفکرانه با تحولات زمانه هست را در دستور کار قرار دهد. دیگر اینکه من اصلاً قبول ندارم که جناح راست یا سنتی و محافظه‌کار که زمانی در برابر شریعتی بود، اکنون مدافع او شده است. توصیه موکد می‌کنم به آن کتاب خارق‌العاده آیت‌الله شهید دکتر بهشتی درباره دکتر شریعتی با عنوان «دکتر شریعتی جست‌وجوگری در مسیر شدن» نگاهی دوباره بیندازیم. در واقع این نگاه یک سند تاریخی منحصر به فرد محسوب می‌شود که این شیوه سنت‌گرایان به غایت محافظه‌کار را در روبه‌رو شدن با وجوه اندیشگی در تمدن اسلامی و شیوه‌های روشنفکرانه روشن می‌کند. ممکن است بخشی از سنت‌گرایان و محافظه‌کاران به دنبال برخورد ابزاری با دکتر شریعتی باشند و بخواهند از او محملی برای حل و فصل مسائل داخلی خود بسازند؛ اما واقعیت این است که منش و اندیشه‌های دکتر شریعتی اختلافات بنیادین با آن رویکرد دارد و سهمگین‌ترین و از جهاتی غیراخلاقی‌ترین برخوردها با دکتر شریعتی چه در زمان حیات و چه بعد از آن سوی همین طیف صورت گرفته است. با کمال تأسف در جامعه‌ای که همه چیز سیاست‌زده شده و برخورد ابزاری حتی با اصول اعتقادی هم متداول است، اینکه کسانی

عملیات مرز برای

● مهر؛ بوشهر: سر مرزبانی جمهوری اس مرزبانی در ایام اربعه دو سویه‌ای بین کشور از مرزها برای تردد زان طرح‌های ما در این بیان اینکه اربعین ی مسلمانان جهان است می‌دهد که حضور زان کمتر از سال قبل نی نفر در این کنگره بز فرمانده مرزبانی جم پیش‌بینی‌های لازم بر عراق صورت گرفته لازم برای تردد زان خوبی صورت گرفته روزهای گذشته تع ایران و عراق صورت شود، بیان کرد: س عراق در نظر گرفته مرزهای ایران و هم می‌شود. رضایی ادامه بین ایران و عراق، س افسر ارشد در عراق ب هر دو طرف انتخاب صورت بگیرد. فرماند افزود: علاوه بر کتر زائران از کشور صور زائران نیز کنترل ه و زائران از ورود کال